

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

Hotărârea nr. 192
din 26.02.2020

Dosar nr: 808 /2018

Petiția nr: 7.656/17.12.2018

Petent:

Reclamați: Uniunea Salvați România (r1)
: (r2)

Obiect: petentul, deputat P.S.D., sesizează faptul că a fost demarată împotriva lui și a familiei sale o campanie de denigrare prin aducerea unor acuzații nerezale la adresa acestuia

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentului

1.

Numele și sediul reclamatei/martorilor

2. Uniunea Salvați România cu sediul în București, Bd. Aviatorilor nr. 9, sector 1
3. -președinte al USR cu sediul în București, Bd. Aviatorilor nr. 9, sector 1

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Prin adresa nr. 7.656 din 17.12.2018, petentul, deputat P.S.D., sesizează Consiliul cu privire la faptul că a fost demarată împotriva acestuia și a familiei sale o campanie de denigrare prin aducerea unor acuzații nerezale la adresa acestuia. (fila 1 – 2 la dosar)

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

6. Prin adresa nr. 7656/17.01.2019 Consiliul a citat petentul, iar prin adresa nr. 215 din 17.01.2019 au fost citate părțile reclamate. Părțile au fost citate pentru data de 05.02.2019 (filele 14 - 16 la dosar).

7. Procedură legal îndeplinită.

Susținerile părților

Susținerile petentului

8. Prin adresa nr. 7.656 din 17.12.2018, petentul, deputat P.S.D., sesizează Consiliul cu privire la faptul că a fost demarată împotriva acestuia și a familiei o campanie de denigrare prin aducerea unor acuzații nerezale. (fila 1 – 13 la dosar)

9. Petentul susține faptul că, potrivit activității, a funcțiilor de partid, a calității de deputat dar mai ales a propunerii de ocupare a portofoliului de Ministru al Transporturilor s-a demarat împotriva sa și a familiei o campanie de denigrare prin aducerea unor acuzații nerezale preluate din spațiul public și folosite de către competitorii electorali cu scopul de a nu fi numit în funcția de ministru de către Președintele României Klaus Iohannis.

10. Ca urmare a atacurilor mediatice lansate împotriva petentului în ultima perioadă, profitând de existența informațiilor nerezale, toxice, în spațiul public președintele USR, a ieșit cu declarații publice, prin care îi solicită Președintelui României Klaus Iohannis să nu accepte propunerea PSD ca petentul să preia funcția de Ministru al Transporturilor arătând că pe numele acestuia a fost întocmit dosar penal pentru modul în care ar fi fost cheltuiți banii de la partid. Reclamatul (r2) a declarat: „o asemenea numire, nu ar fi decât o validare a penalilor în funcții publice,, (<https://www.stiripesurse.ro/ultima-ora-usr-iicere-lui-iohanis-sa-nu-accepte-un-ministru-propus-de-psd-nu-ar-fi-decat-o-validare-a-penalilor-in-functii-publice-1308083.html>).

11. Declarația r2 a fost dată atât în conferința de presă organizată de partid în data de 03.12.2018 cât și ulterior, în Parlament, în fața reporterilor, unde a folosit în mod repetat sintagma de „PENAL,, la adresa petentului.

12. În acest sens, r2 a declarat: „În ceea ce privește petentul, USR consideră că sub nicio formă nu trebuie validat ca ministru, pentru că tocmai are în desfășurare o cercetare penală în legătură cu folosirea ilegală a fondurilor de campanie pentru achiziții să le spun personale, de aceea nu are nicio justificare numirea unui ministru cu asemenea probleme penale active,,.

Ulterior, r2 a precizat: „Decizia, evident, aparține președintelui, nu este un sfat pe care îl dăm. Am spus că poziția USR este una foarte fermă: nu putem numi ministru o persoană care în momentul numirii are în desfășurare o anchetă penală privind utilizarea nelegală a unor fonduri publice,,.

13. Au fost depuse înscrisuri. (filele 12 -13 la dosar)

Susținerile părții reclamate

14. Prin adresa nr. 919 din 25.02.2019 (filele 18-22 la dosar) partea reclamată r2 – Dan Barna, Președinte al Partidului Uniunea Salvați România susține faptul că Partidul și membrii săi au fost susținătorii inițiativei cetățenești **FĂRĂ PENALI ÎN FUNCȚII PUBLICE** pentru promovarea căreia s-au strâns mai mult de 1.000.000 de semnături ale cetățenilor români cu drept de vot.

15. De asemenea, informațiile referitoare la existența unui dosar penal avându-l ca subiect pe petent au apărut în presă (Newsweek, Mediafax, etc.), acesta nu și-a folosit dreptul la replică pentru a contrazice veridicitatea unei asemenea știri.

16. Ancheta se referă la utilizarea nelegală a fondurilor publice – o faptă gravă pentru o persoană care urma să fie numit Ministru al Ministerului Transporturilor, precum și faptul că petentul a recunoscut că declarațiile făcute de către partea reclamată au fost făcute într-un context politic. (fila 19 la dosar)

V. Motivele de fapt și de drept

17. În fapt, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamatului, obiect al prezentei sesizări.

Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

18. În soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

18. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim,**
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

19. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

20. Ingerința să urmărească un scop legitim

21. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la o categorie defavorizată– astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Necesitatea ingerinței

22. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

23. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

24. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

25. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi *Handyside v. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

26. În scopul de a determina dacă declarația făcută în campania electorală, obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de către partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației** „În ceea ce privește petentul, *USR consideră că sub nicio formă nu trebuie validat ca ministru, pentru că tocmai are în desfășurare o cercetare penală în legătură cu folosirea ilegală a fondurilor de campanie pentru achiziții să le spun personale, de aceea nu are nicio justificare numirea unui ministru cu asemenea probleme penale active*”.

Obiectivul urmărit de reclamat

27. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de o anumită categorie profesională ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi *Jersild c. Danemarca*). În acest sens, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

28. Colegiul apreciază că, în speță, declarațiile părții reclamate au avut rolul de a informa publicul reprezentând opinia proprie a părții reclamate care și-ar fi manifestat speranța ca prin declarațiile făcute petentul nu ar mai putea fi numit Ministru al Ministerului Transporturilor, declarațiile fiind făcute într-un context politic.

Contextul în care a fost făcută afirmația

29. Afirmațiile făcute de către a doua parte reclamată au fost făcute în cadrul unei campanii electorale.

30. Partea reclamată își exprimă propriile opinii legate de numirea ca și Ministru al Ministerului Transporturilor preluând un subiect apărut în presă, cu toate acestea nu s-a folosit dreptul la replică. Colegiul director reține faptul că s-a făcut referire la o persoană fizică și nu la o comunitate, fapta de discriminare nu există.

31. Întrebarea era dacă aceste aprecieri erau necesare.

Conținutul afirmației

32. „În ceea ce privește petentul, *USR consideră că sub nicio formă nu trebuie validat ca ministru, pentru că tocmai are în desfășurare o cercetare penală în legătură cu folosirea ilegală a fondurilor de campanie pentru achiziții să le spun personale, de aceea nu are nicio justificare numirea unui ministru cu asemenea probleme penale active,*”

Modul în care au fost făcute afirmațiile

33. Colegiul director apreciază că exprimarea folosită nu este cea mai fericită însă declarațiile nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, **încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.**

34. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare**”. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este o personalitate, opiniile formulate având un larg impact. În prezenta cauză declarația a fost preluată din presă, publicul larg având posibilitatea să fie informat pe această cale, înainte ca partea reclamată să redea ceea ce exista deja în presă.

35. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură.**

36. Practic petentul a recunoscut faptul că declarațiile făcute de către partea reclamată au fost făcute într-un context politic.

Concluzii

37. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

38. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, Lingens c. Austriei.).

39. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “**libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice** și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor

personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „**nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia).

40. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

41. **În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.**

42. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

43. **Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către partea reclamată, conținutul declarațiilor, contextul în care a avut loc, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației,** constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 al **O.G. nr. 137/200** republicată, acestea se încadrează în limita libertății de exprimare;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 26.02.2020 au fost: DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru, HALLER ISTAVAN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD

Data redactării: 25.03.2020

Redactat și motivat de P.C.S și V.F.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.